

Пам'яті професора Завальнюка Анатолія Харитоновича

30 квітня 2017 року на 81 році пішов із життя знаний український судовий медик, талановитий педагог і фахівець, доктор медичних наук, професор Анатолій Харитонович Завальнюк. Народився Анатолій Харитонович 22 січня 1937 року на Вінниччині у багатодітній селянській родині і після закінчення середньої школи 1954 року вступив до Вінницького медичного інституту. Ще у період навчання він відкриває для себе одну з найцікавіших і складних галузей медицини – судову медицину. Це визначило у подальшому життєвий шлях Анатолія Харитоновича, який з 1960 року розпочав свою трудову діяльність на посаді Хмільницького міжрайонного експерта Вінницької області.

За минулі 57 років лікарсько-експертної, науково-педагогічної та громадської діяльності він пройшов славний трудовий шлях професійного зростання: від міжрайонного судово-медичного експерта через аспірантуру (1962 – 1965 рр.) до вченого-педагога – завідувача кафедри патологічної анатомії з курсом судової медицини Тернопільського медичного інституту (1985 – 1990 рр.), а загалом – професора цієї кафедри, завідувача курсу судової медицини (1990 – 2007 рр.). Із 2007 року професор А.Х. Завальнюк впродовж майже 10 років працював судово-медичним експертом відділу комісійних судово-медичних експертиз Тернопільського обласного бюро судово-медичної експертизи, виконуючи найскладніші експертизи, поча-

сти з різних регіонів України і постійно консультуючи судових експертів.

В період навчання в аспірантурі на кафедрі судової медицини Вінницького медінституту виконав і захистив кандидатську дисертацію "Судово-медична експертиза визначення ступеня стійкої втрати працездатності у колгоспників у зв'язку з сільськогосподарськими травмами", а у 1993 році – докторську дисертацію "Експертні критерії смертельних ушкоджень людини сільськогосподарськими машинами та механізмами". У 1971 році йому присвоєно вчене звання доцента, а у 1995 році – вчене звання професора з судової медицини.

Головною науковою спрямованістю діяльності професора А.Х.Завальнюка були різноманітні аспекти судово-медичної травматології, зокрема – вивчення сільськогосподарського травматизму, пошук і обґрунтування експертних критеріїв ушкоджень тіла сільськогосподарськими машинами та механізмами; дослідження дробових вогнестрільних поранень при застосуванні піжів-контейнерів; процесуальні, правові засади судово-медичної експертної діяльності, різні аспекти лікарської етики і деонтології.

Професор А.Х. Завальнюк – автор і співавтор близько 150 наукових праць, у тому числі 13 монографій, довідників, навчальних посібників, 7 видань методичних вказівок для студентів та 8 методичних листів і рекомендацій для судово-медичних експертів. Стали популярними і тепер належать до бібліографічних раритетів його "Тлумачний словник судово-медичних термінів" та навчальний посібник "Судова медицина: курс лекцій" (перше видання 2000 р. та друге – перероблене і доповнене – 2006 р.). У 2016 році видавництво "Укрмедкнига" оприлюднило новий інформаційний посібник А.Х. Завальнюка "Судова медицина: тлумачний термінологічний довідник", який значно розширений за термінологічним складом, доповнений та збагачений новітніми даними медицини, судової медицини та кримінального процесуального законодавства України, і буде корисним судово-медичним експертам, фахівцям інших ділянок медичної та юридичної галузей знань, передусім початківцям. Немало зусиль приклав Анатолій Харитонович до редагування і видавництва "Атласу судово-медичного дослідження тупої травми" А.І. Муханова (Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2008), що побачив світ вже після смерті автора.

Професор А.Х. Завальнюк був ініціативним фахівцем у галузі судової медицини. За його науково-обґрунтованою пропозицією у чинний Кримінальний кодекс України введені окремі статті щодо кримінальної відповідальності медичних або фармацевтичних працівників за неналежне виконання ними професійних обов'язків (ст. 140) та за незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145). Його пропозиції щодо покращення якості судово-медичних експертиз та інструктивно-регламентуючих документів, що регулюють судово-медичну діяльність, не раз друкувались у медичних журналах та збірниках, у т.ч. юридичного спрямування. Заповітною мрією Анатолія Харитоновича – було домогтися, щоб судова медицина і судово-медична експертиза в Україні були сьогодні кращими, ніж учора, а завтра – кращими, ніж сьогодні.

Відзначаючи вагомі досягнення у професійній діяльності та багаторічну сумлінну працю, МОЗ України оголосило професору А.Х. Завальнюку, відміннику вищої освіти, подяку та вручило почесний нагрудний знак цього відомства. А.Х. Завальнюк відмічений численними подяками та заохоченнями, медаллю "Ветеран праці", нагрудним знаком Міністерства вищої освіти "За відмінні успіхи в роботі" тощо.

Світла пам'ять про професора Завальнюка А. Х. навічно залишиться у серцях його колег та учнів.